

Breves instrucciones sobre la mejor manera de leer y utilizar los periódicos

Johann Hermann Knoop

Edición y traducción de
Javier Díaz-Noci (UPF)

Javier Díaz Noci | DigiDoc | Pompeu Fabra University (Barcelona)

Roc Boronat, 138, desp. 53.814

08018 Barcelona

www.upf.edu/web/digidoc/

+34 93 5421220 | digidoc@upf.edu

© De la edición: Javier Díaz-Noci, 2023

This work is distributed under this Creative Commons license

For any other request and use of the intellectual property rights on this work, please contact the translator.

Citación recomendada

Knoop, Johann Hermann; Díaz-Noci, Javier (ed. y trad.). *Breves instrucciones sobre la mejor manera de leer y utilizar los periódicos*. Barcelona: Pompeu Fabra University, serie Quaderns: Historia del Periodismo y de la Comunicación, 2023
QHPC06/2023

**Breves instrucciones
sobre la mejor manera
de leer y utilizar los periódicos**
Kort onderwijs, hoedanig men
de couranten best lezen
en gebruiken kan

Johann Hermann Knoop

Amsterdam

1758

Presentación

LOS PAÍSES BAJOS CUENTAN con una tradición periodística desde principios del siglo XVII. A mediados del siglo XVIII, la publicación y lectura de periódicos está suficientemente extendida, de manera que la reflexión sobre la importancia de la lectura de gacetas y mercurios, en pleno siglo de las Luces, es también relativamente común. Este texto es una de esas reflexiones.

En estas *Breves instrucciones sobre la mejor manera de leer y utilizar los periódicos*, al igual que en otras partes de Europa, como Francia, el autor insiste en el provecho que el uso de las gacetas informativas puede reportar a sus lectores, cada vez más pertenecientes también al estamento popular. Siempre que esos periódicos estén bien confeccionados y redactados. Por tanto, de alguna manera, este breve texto de Johann Hermann Knoop es un precedente también de los manuales de periodismo.

Knoop fue más conocido en su tiempo por ser botánico y jardinero, aunque de hecho fue un polígrafo que escribió sobre temas bien variados. Uno de ellos, sobre periodismo.

Índice de contenidos

A los lectores de gacetas y diarios.

I. Sobre la lectura de periódicos.

II. Sobre las palabras extranjeras usadas a menudo en los periódicos y otros escritos.

III. Que uno debe tener un buen conocimiento de las principales ciudades y condados.

IV. Debe mantenerse un buen orden mediante la lectura y el uso de los periódicos.

V. Debe haber una buena confianza en el redactor o editor de los periódicos.

VI. Se debe razonar con buen criterio sobre el periódico.

VII. Otros puntos de interés general.

Aan de Lezers der Couranten of Nieuws-Papieren

§. 1.

Niemand, die zig maar eenigzints met de Wereld, ik wil zeggen, met Wereldsche noodzakelyke Bezigheden, Bedryven en Hanteeringen, ophoud, waaronder 100, ja 1000derley nuttige en nootwendige dingen begrepen zyn, hier ondoenlyk en onnodig alle op te noemen, is onbekent, hoe nuttig en dienstig de zo genaamde *Couranten* of *Nieuws-Papieren* zyn, namelyk, om dezelve te lezen: Dat dus ook niemand ontkennen zal, die deze zake maar eenigzints met een Oog van dieper inzicht en met een groter overleg aanmerkt als het Gemeen; waar over we nu in 't begin van onze Redenering niet zullen uitweiden, alleen voor eerst maar zeggende, dat 't om de Nuttigheid der Couranten is, waarom het in alle Landschappen van Europa, en zelfs verder, geoorlooft is, en van de Hoge Regenten geprivilegeert word, om Couranten uit te geven, die vervolgens elk kopen en lezen kan, om te hooren wat 'er in de Weereld omgaat, 't welk we in 't vervolg staan nader op te helderen.

§. 2.

Dewyl nu in elk Landschap of Provincie de Ingezetenen van zeer differente soort zyn, ik wil zeggen, van minder of meerder, groter of kleiner

A los lectores de gacetas y diarios

§. 1.

Nadie que se ocupe en cierta medida del mundo, quiero decir, de las empresas y asuntos mundanos necesarios, entre las que se incluyen mil cien cosas útiles e inútiles, por no hablar de inviables e innecesarias, ignora lo útiles y provechosos que son los llamados periódicos o gacetas, es decir, lo útil que es leerlos. Por lo tanto, nadie negará que ve estos asuntos con una mirada de más profunda perspicacia y con mayor criterio que el común. Lo que ahora, al principio de nuestro razonamiento, no elaboraremos, sólo diremos, en primer lugar, que es debido a la utilidad de los periódicos, por lo cual lo que se permite en todas las tierras de Europa, e incluso más allá, y privilegia por parte de los más altos gobernantes la publicación de periódicos, que todo el mundo puede comprar y leer, para escuchar lo que está pasando en el mundo, lo que vamos a explicar a continuación.

§. 2.

Ahora bien, en cada condado o provincia los habitantes son de una clase muy diferente, quiero decir, de mejor o peor estado, de mayor

Staat, Rang en Conditie, en mits dien van meerder of minder bekwaamheid en gelettertheid, dat ook niet anders zyn kan, en nooit zedert ouds anders geweest is; zulks is dus de Reden dat een gemeen Man, 't zy Landman of gemeen Burger de Courant zo wel niet lezen en verstaan kan als een geletterde, schoon vele daar onder wel wenschten zulks te kunnen doen: zo was onze mening, om 't Courante lezen tot een algemeener Nuttigheid te bevorderen, (welke Nuttigheid uit 't vervolg nader blyken zal), een Schets te geven, hoe men zig in dezen te gedragen heeft, om de Couranten met nut en voordeel te kunnen lezen en verstaan; niet voor de Ervarene en Geletterde, maar om de Onkundige in dezen te regte te helpen.

§. 3.

De Dingen dan, welke men tot 't lezen der Couranten nodig te weten en in agt te neemen heeft, kunnen bestaan in de volgende;

1. *Dat men voor eerst wel moet kunnen lezen.*
2. *Dat men de vreemde Woorden moet verstaan die dikwyls in de Couranten gebruikt worden.*
3. *Dat men ten minsten moet weten, in wat Landschap de Voornaamste Steden en Plaatzten leggen, die in de Courant gemeld worden.*

rango y condición, y por lo tanto de mayor o menor habilidad y alfabetización, lo cual no puede ser de otra manera, y nunca ha sido de otra manera desde la antigüedad. Tal es la razón por la cual un hombre cualquiera, ya sea un terrateniente o un ciudadano común, no puede leer y entender las gacetas tan bien como uno alfabetizado, aunque muchos de ellos desearían poder hacerlo. Por lo que en nuestra opinión, para promover la lectura de las gacetas para una utilidad más general, (utilidad que se desprenderá de lo que sigue), se debe dar un bosquejo de cómo uno debe comportarse en este asunto, para poder leer y entender el periódico con aprovechamiento y ventaja. No para los experimentados y letrados, sino para ayudar a los ignorantes en este asunto.

§. 3.

Así pues, lo que hay que saber y observar para leer los periódicos consistirá en lo siguiente:

1. Primero hay que saber leer.
2. Uno debe entender las palabras extranjeras que se utilizan a menudo en los periódicos.
3. Uno debe saber al menos en qué país se encuentran las ciudades y lugares más importantes que se mencionan en los periódicos.
4. Para leer el periódico con fruto, hay que observar un buen orden, y mantenerlo regularmente.

4. *Dat men, om de Courant met vrugte lezen, een goede order daar by in agt neemen, en dezelve van tyd tot tyd aan een houden moet.*
 5. *Dat men een goed Vertrouwen op den Schryver of Uitgever der Courant hebben moet.*
 6. *Dat men vervolgens met een goed Oordeel over de Courant redeneeren en spreken moet.*
 7. *Verdere Algemeene Nuttigheden.*
5. **Debe tenerse una buena confianza en el redactor o editor del periódico.**
 6. **Se debe razonar y hablar con buen criterio sobre el periódico.**
 7. **Otra utilidad general.**

I. Aangaande 't leezen der Couranten

§. 4.

Wat aangaat het eerste Stuk (§. 3.) zo is 't zeker, dat iemand die de Couranten lezen wil, het lezen wel moet geleert hebben en weten; waaraan het in der daat veele, inzonderheid gemeene Menschen, ontbreekt, nademaal zo 't zelve geheel niet of zeer onvolmaakt en gebrekkig geleert hebben. Het ware derhalven (hoewel niet alleen om de Couranten) te wenschen, dat veele gemeene Ouders in 't Land en elders hunne Kinders meer tot dien einde aanzetteden en naar de School deden gaan, gelyk ze daar toe in deze en andere welgeregelde Landen occasie genoeg hebben, vermits meest overal op de Dorpen Scholen zyn: Maar de Eygenbaat of Gierigheid is hierin dikwils een hinderpaal; of veelyds ook de Sloffigheid; want ik heb dikwils Kinders by de Huizen zien omlopen te spelen, ja zelfs dertel te wezen, die in even dezelve tyd konden naar de School gegaan hebben, die 'er niet ver van daan was, en gehouden wierde. De Kinders verstaan het waarlyk in die haar Kinderlyke Jaren niet, en meenen als ze maar mogen uit de School te huis blyven, dat haar wonderbaarlyk wel geschied: Maar men hoort dikwils bejaarde Menschen zig beklagen, dat ze in haar Jeugd

I. Sobre la lectura de los periódicos

§. 4.

Con respecto a la primera parte (§ 3.), es cierto que alguien que quiera leer las gacetas debe haber aprendido y saber leer; cosa de la que muchos, especialmente la gente común, carecen, porque no lo han aprendido en absoluto o lo han aprendido muy imperfectamente. Por lo tanto, sería deseable (aunque no sólo por el bien de los periódicos), que muchos padres comunes en el país y en otros lugares alentaran más a sus hijos a este fin y los enviaran a la escuela, ya que tienen suficiente oportunidad en este y otros países bien gobernados, puesto que hay escuelas en todas partes de los pueblos. Pero la avaricia es a menudo un obstáculo, o a menudo lo es la pereza, porque he visto a menudo niños que se paseaban por las casas jugando, sí, incluso bebiendo, que durante ese mismo tiempo podían haber ido a la escuela, que no estaba lejos, y se celebraba que no lo hiciesen. Los niños realmente no lo entienden en sus años mozos, y piensan que si se les permite quedarse en casa sin ir a la escuela, estarán milagrosamente bien. Y a menudo se oye a personas mayores quejarse de que no fueron a la escuela en su juventud, y que no se les animó a aprender a leer y escribir, porque ya es demasiado tarde

niet of weinig ter School gegaan en niet meer daar toe aangezet zyn, om 't Lezen en Schryven te leeren, dewyl 't als dan daar toe te laat is. Niemand moet denken, dat ik meen, dat men van elk Jongeling een geletterd Mensch maken zal of kan, neen, dit weet ik zeer wel, dat zulks ondoenlyk is, door veelerley beletzels, en ook niet nodig zynde; want de Landbouw en de Hanteeringen &c., zo wel verrigt moeten worden als de Let ter-Oeffeningen. Daarenboven zo zyn de weinigste bekwaam tot verhevene Letter-studien, en schoon zommige een goed Talent bezitten, zo ontbreekt het haar aan de nodige Middels ter uitvoering van de Studie. Het blyft egter een zekere waarheid, dat elk jong Mensch, die zyn gezond Verstand heeft, ten minsten kan en behoorde 't Lezen en Schryven van zyn Moeder-taal te leeren, benevens wat Rekenen; niet zo zeer wegens de Couranten, daar we hier van spreken, maar voor haar nodig en nuttig gebruik, in haar toekomende Bedryven, Hanteeringen of Koopmanschappen, &c. waarin ze anders grotelyk belemmert worden, indien ze in de gemelde dingen onkundig of weinig ervaren zyn. Ja men heeft ook Voorbeelden genoeg, dat Menschen alleen door wel te kunnen Lezen en Schryven, benevens 't Cyfferen, en een goed Gedrag, haar Fortuin in de Wereld gemaakt hebben, zelfs

para eso. Nadie cree, ni yo lo pienso, que todo joven quiere o puede convertirse en un ser humano alfabetizado, no, yo sé muy bien que esto es imposible, porque hay muchos impedimentos, y además no es necesario. Porque hay que trabajar en la agricultura y las labores domésticas, etc., además de en los ejercicios literarios. Además, son pocos los capaces de realizar estudios de letras elevados, y aunque algunos tienen un buen talento, carecen de los medios necesarios para llevar a cabo el estudio. Sin embargo, sigue siendo una verdad cierta que todo joven de mente sana puede y debe al menos aprender a leer y escribir su lengua materna, además de algo de aritmética; no tanto por los periódicos, como estamos hablando aquí, sino para su aprovechamiento necesario y útil en sus futuros negocios, quehaceres o relaciones comerciales, etc., que de otro modo se verían muy obstaculizados, si fueran ignorantes o inexpertos en las cosas mencionadas. En efecto, hay suficientes ejemplos de que personas que sólo saben leer y escribir, además de cuentas, y tienen un buen comportamiento, han hecho fortuna en el mundo, hasta el punto de que algunos hijos de granjeros o de otros pueblos han escalado al escalón más alto del honor y el prestigio. Por lo tanto, los padres sensatos consideran sinceramente que el mayor

zodanig, dat zommige van de Boere- of anderzints gemeene Afkomst daar door tot den hoogsten Trap van Eer en Aanzien geklommen zyn. Verstandige Ouders rekenen het derhalven ook in der waarheid voor de grootste Gifte, of Erfdeel dat ze hunne Kinderen kunnen nalaten, dezelve wel Lezen, Schryven en Rekenen te laten leeren, en verder in alle Eerbaarheid en Christelyke Zeden en Deugt op te trekken: Dit zyn waarlyk dingen die aan een Kind veelyds meer Voordeel kunnen toebrengen, dan of ze 10000 en meer Guldens van haar Ouders erfdien: Edog dit zy hier van in 't voorby gaan genoeg gezegt.

II. Aangaande de vreemde Woorden, die 'er in de Couranten en andere Schriften dikwils gebruikt worden

§. 5.

Betreffende 't tweede stuk, wegens het Couranten lezen (§. 3.), zo worden 'er veelyds vreemde Woorden in de Couranten gebruikt, die uit een andere Taal afkomstig zyn, en niet in 't algemeen aan elk bekend zyn: Deze dient een Lezer der Couranten derhalven te verstaan, om den zin van het geschrevene wel te begrypen; en dit is geen kleine hinderpaal, waarom veele gemeene ongeoeffende

regalo o herencia que pueden dejar a sus hijos es enseñarles a leer, escribir y calcular, y además educarlos completamente en la honestidad y la moral y la virtud cristianas. Estas son cosas que realmente pueden traer más beneficios a un niño que si heredara 10.000 o más florines de sus padres. Así que sobre esto se ha dicho lo suficiente.

II. Sobre las palabras extranjeras que se usan frecuentemente en las gacetas y otros escritos

§. 5.

En cuanto a la segunda parte, sobre la lectura de los periódicos (§ 3.), en las gacetas se utilizan a menudo palabras extranjeras, que proceden de otra lengua y no son conocidas por todos. El lector de las gacetas debe, pues, entenderlas para comprender el sentido de lo que está escrito, y éste no es un obstáculo pequeño, por el que muchas personas normales y corrientes no pueden leer el periódico, o al menos no pueden

Menschen de Courant niet kunnen Lezen, of ten minsten dezelve niet wel bevatten; want, by aldien 'er maar een Woord in een Periode niet begrepen word, dit maakt dikwils een geheel anderen zin, of de zake geheel duister, gelyk zulks aan de Geletterde bekend genoeg is. Nu zoud ge wel kunnen zeggen, waarom schryft men dan die vreemde Woorden niet in 't Nederduitsch? Ziet hier de Reden daarvan, 1. De Courant doet melding van genoegzaam alle de Plaatzten der Weereld; nu is het bekend, dat de Talen niet overal gelyk zyn, als derhalven een Courant-Schryver een Berigt in een vreemde Taal ontfangt, zo behoud hy veelyds het eene of andere Woord, volgens die Taal, dog inzonderheid uit de Fransche, 't zy, om dat 't niet wel vertaalt worden kan, of voornamelyk dat een zake daar door korter uitgedrukt word, als door onze eigen Taal. 2. Zo schynt 't ook een Gewoonte der Courantiers geworden te zyn, die zedert lange Jaren in gebruik is; hoe wel ik met alle Ervarene toestem en anderzints goedkeure, dat men elk Taal zuiver schryve, namelyk met geen Bastert- of Buitenlandsche Woorden, of die daar uit oorspronklyk zyn; inzonderheid in een Taal die Woorden-ryk genoeg is, gelyk onze Nederlandsche en meer andere. Maar, dewyl nu tot hier toe die

entenderlo bien. Porque, si no se entiendo una sola palabra de un periódico, a menudo adopta un sentido totalmente diferente, o el asunto es totalmente confuso, como saben muy bien las personas alfabetizadas. Ahora bien, se dirá que por qué estas palabras extranjeras no se escriben en neerlandés. He aquí la razón de ello:

1. La gaceta informa sobre casi todos los lugares del mundo; ahora bien, se sabe que los idiomas no son iguales en todas partes, por lo que si un redactor de la gaceta recibe un informe en un idioma extranjero, a menudo conserva alguna que otra palabra de ese idioma, especialmente del francés, ya sea porque no se puede traducir bien, o sobre todo porque un determinado asunto se expresa allí de manera más breve que en nuestro propio idioma.

2. Así, también parece haberse convertido en una costumbre de los gaceteros que ha estado en uso durante mucho tiempo. Aunque estoy de acuerdo con todos los expertos y, por lo tanto, apruebo que se escriba en cualquier idioma sin palabras bastardas o extranjeras, empleando las que son originales de cada lugar, especialmente en un idioma que es bastante rico en palabras, como nuestro holandés y otros muchos más. Pero, como hasta ahora la costumbre en los periódicos se ha mantenido así (aunque ha cambiado de

Gewoonte in de Couranten zodanig gebleven is (hoe wel van tyd tot tyd wel zullende veranderen), zo moet derhalven een Couranten-Lezer van die vreemde Woorden zekerlyk kennisse hebben, wat dezelve betekenen, zonder 't welk hy onmogelyk een volkomen of goed Begryp verkrygen kan van 't geen dat hy leest.

Om derhalven den Onkundigen Lezer in dezen (als schryvende niet voor kundige of Geleerde) te gemoet te komen, zo hebben we hier agter de voornaamste vreemde Woorden naar de order van 't A, B, C, opgenomen en vertaalt, namelyk die genoegzaam 't meest in de Couranten voorkomen; want zo men alle vreemde Benamingen of Bastertwoorden optellen wilde, zoude men een geheel groot Woorden-Boek moeten maken, die 'er ook reeds in de Wereld zyn, en elk voor Geld bekomen kan; die ze maar weet te gebruiken. Ondertusschen zyn we verzekert, dat dit kleine Getal van vreemde Woorden voor veele niet zeer kundige Couranten-Lezers van groot Nut zyn kan, om dat het, gelyk gezegt is, de vreemde of onduitsche Woorden bevat die in de Couranten, ja ook in andere Schriften, als, Jaarboeken, &c, voorkomen; daarenboven dit Werkje ook beknoopt en gemakkelyk is. Hierby moet ik nog aanmerken, dat 't zeer nuttig zyn kan, dat men de Jongelingen in de

vez en cuando), un lector de gacetas debe seguramente tener conocimiento de esas palabras extranjeras, de lo que significan, sin lo cual es imposible obtener una completa o una buena comprensión de lo que lee.

Por lo tanto, con el fin de ayudar al lector ignorante (que no es un escritor para personas expertas o educadas), hemos enumerado y traducido a continuación las palabras extranjeras más importantes por orden alfabético, es decir, las que aparecen con más frecuencia en los periódicos. Porque si uno quisiera recoger todos los términos extranjeros o palabras bastardas, tendría que hacer todo un gran diccionario, como los que ya hay en el mundo, y que todo el mundo puede conseguir a cambio de dinero, que sabe cómo usarlas. Sin embargo, estamos seguros de que este pequeño compendio de palabras extranjeras puede ser de gran utilidad para muchos lectores de periódicos no muy entendidos, porque, como se ha dicho, contiene las palabras extranjeras o alemanas que aparecen en los periódicos, así como también en otros escritos, como, anuarios, etc., además esta obra es concisa y fácil. También debo decir que puede ser muy útil dejar que los jóvenes lean los periódicos en las escuelas, especialmente los que destacan más que los otros. No por curiosidad de las noticias,

Scholen de Couranten laat lezen, inzonderheid die geene waarin meer uitsteekt als in andere; niet om de Nieuwsgierigheid of 't Nieuws, maar om haar de vreemde Woorden te verklaren; dienende teffens om deze Jeugd een ander en klaarder Denkbeeld te geven van de Wereld, en Wereldsche dingen, en schranderder te doen worden, om met Menschen beter te leeren omgaan: En tot dien einde kunnen deze Bladen van groot Nut voor veele Schoolmeesters en andere zyn.

III. Dat men eenige goede Kennisse van de voornaamste Steden en Landschappen hebben moet

§. 6.

Wyders zo is 't nodig, als men de Courant leest, dat men weete, waar of in wat Landschap een Plaats gelegen is, waar van daan een Zake gemeld word; zonder dit blyft men zeer onkundig in veelerley opzigten en omstandigheden; want men By voorbeeld niet weten kan, of, en hoe naby ons het Berigt van een Plaats betreft, voor- of nadeel aanbrengen kan, gelyk onder andere in Oorlogstyden, en 100 andere dingen meer. Maar, dewyl de Wereld zo groot is, of liever, dewyl 'er zo veel Plaatzen, Steden, Vlekken, Dorpen, &c. in de Wereld zyn, zo is 't onmogelyk dat iemand, hoe Geleerd ook, alle die

sino para explicarles las palabras extrañas; además de darles a estos jóvenes otra idea más clara del mundo y de las cosas mundanas, y hacerlos más inteligentes, para que aprendan a tratar mejor con la gente. Y por ello estas hojas pueden ser de gran utilidad para muchos maestros de escuela y otros docentes.

III. Que uno debe tener un buen conocimiento de las principales ciudades y condados

§. 6.

También es necesario, al leer la gaceta, saber dónde o en qué condado está situado el lugar desde el que se informa acerca de un asunto. Sin esto, uno permanece muy ignorante de muchas cuestiones y circunstancias. Porque uno no puede saber, por ejemplo, si una noticia acerca de un lugar puede traer beneficio o daño, como lo hace en tiempos de guerra, cuán cerca de nosotros está y otras muchas cosas más. Puesto que el mundo es tan grande, o mejor dicho, como hay tantos sitios, ciudades, parajes, pueblos, etc. en el mundo, es necesario conocer el lugar, concreto del mundo, pues, por muy culto que uno

Plaatzten zoude kunnen in de Memorie weten of onthouden; edog, het is doenlyk, dat men de Hooft- en andere voornaamste Steden van alle Landschappen wel onthouden kan; die een enigzins naukeurig Couranten-Lezer derhalven ook dient te weten, en zig geoeffent daar in te maken; vermits ook 't meeste uit de Hooft- of andere grote Steden geschreven word. Dog men heeft veelyds de gewoonte, en het behoorde ook altyd van de Courantschryvers te geschieden, dat men by de Stad, Vlek, of Dorp, &c. 't Landschap noemt, waar in dezelve gelegen zyn, indien het niet zeer bekende, of kleine plaatzten zyn; en die dikwils er afleggen; want hoe kan anders jemand, zelfs de geoeffenste Wereldkundige, dikwils weten, in welk Landschap, Koningryk, of Provincie de plaats gelegen is? Het Landschap dus wetende, zo kan een kundige Liefhebber die plaats in een particuliere Kaart van dat Landschap opzoeken en deszelfs Legging en andere dingen daar uit naspeuren. Aangaande de Namen der voornaamste en bekendste Steden, en Vlekken, die vind men in de Wereld-Beschryvingen; dog we hebben 't nuttig geagt, om voor de (onervarene) Courant-Lezers de Hooft- en andere voornaamste Steeden van alle Ryken en Landschappen der Wereld hier agter by te voegen, inzonderheid van

sea, es imposible que conozca o recuerde todos estos lugares. Así que es posible que uno pueda recordar la capital y otras ciudades principales de todas las provincias; un lector de periódicos algo cuidadoso debería, por lo tanto, conocer y esforzarse por familiarizarse con ellas, ya que la mayoría de estas ciudades aparecen escritas. Sin embargo, suele ser habitual, y debería serlo siempre para los redactores de periódicos, mencionar el enclave de la ciudad, paraje o pueblo, etc., en el que se encuentra ese lugar. También el condado o provincia en el que están situados, si no son muy conocidos, o son lugares pequeños. Y a menudo van allí, porque ¿cómo puede uno, incluso el más erudito, saber en qué condado, reino o provincia está situado un lugar? Así que conociendo el condado, un lector curioso puede buscar ese lugar en un mapa privado de esa provincia y rastrear su trazado y otras cosas. En cuanto a los nombres de las ciudades y lugares más importantes y conocidos, se encuentran en los atlas mundiales, pero hemos considerado oportuno añadir para los (inexpertos) lectores de textos noticiosos la capital y otras ciudades más importantes de todas las razas y parajes del mundo, especialmente de Europa, para poder encontrar rápidamente en qué país están situadas.

No podemos dejar de mencionar que los mapas y su conocimiento son

Europa, om met een opslag van 't oog te kunnen vinden in wat Landschap dezelve gelegen zyn.

Hier by kunnen we niet onaangemerkt laten, dat de Landkaarten en derzelve kennisse van een zeer grote nuttigheid by het Couranten lezen zyn; want men daar in de Legging en Afstanden der Plaatzten, en veel andere nuttige dingen bespiegelen kan. Ja door de Kaarten kan men de Geheele Wereld en alle derzelve Ryken in zyn Kamer als met een opslag van 't Oog beschouwen, en doorwandelen. Edog deze kennisse der Kaarten is 't meest voor Menschen van een meer als gemeene Opvoeding en Bevatting, en dus niet voor de gemeene Boeren of Landlieden, schoon 't in der daat zo zwaar niet is te leeren als zig veele verbeelden, namelyk voor zo verre de kennis van de Legging, en Strecking der Landen, Steden, Zeen, &c. betreft; want om dezelve grondig te verstaan, volgens de Geographi of Astronomi, zulks vereischt een groter verband als gemeen, en meerder onderwys in deze Studie.

de gran utilidad para la lectura de los periódicos, pues en ellos se puede reflejar el trazado y las distancias de los lugares, y muchas otras cosas útiles. Efectivamente, por los mapas se puede ver y recorrer el mundo entero y todas sus regiones en una habitación, a primera vista. Por lo tanto, este conocimiento de los mapas es más provechoso para las personas de educación y entendimiento que para las personas comunes, y por lo tanto para los agricultores o campesinos ordinarios, aunque no es tan difícil de aprender como muchos se imaginan, todo lo que respecta al conocimiento del trazado de los países, ciudades, mares, etc. Porque aprender esto a fondo es aprender los mapas. Pues para entenderlos a fondo, según los geógrafos o astrónomos, se requiere una mayor educación y una mayor dedicación a este estudio que la del común de los mortales.

IV. Daar moet een goede order by 't leezen en gebruiken der Couranten gehouden worden

§. 7.

Betreffende het vierde stuk (voorheen §. 3 gemeld), namelyk dat men een goede order by 't lezen houden moet; zulks bestaat hoofzakelyk hier in, 1. Dat men dezelve van vooren af moet beginnen te lezen, als men den zin en het op malkander volgende wel bevatten en niet in verwarring raken wil; Dog waar by men egter daar na altyd agt slaan moet op den Datum, als onderstellende, dat de nieuwste Datum van een zelfde of niet ver daar van gelegen Plaats ook 't nieuwste vermeld. 2. Dat men de Courant by Continuatie houden of lezen moet, te weten een zelfde soort, of ook meer, zo als ze wekelyks na malkander uitgegeven worden; want zonder dit kan het lezen van Couranten van geen groot nut zyn voor een weetgierigen Liefhebber, die begerig is te weten wat 'er in de Wereld omme gaat, waar voor de Couranten hoofzakelyk dienen, en niet voor onverschillige, of zodanige, die de Wereld en alle Wereldze dingen geheel verwerpen en versmaden. Ik zegge dus dat de weetgierige Couranten-Lezer dezelve by continuatie houden en lezen moet, en zulks om Reden, dat 'er dikwils in de vorige Courant iets gemeld is, waar op 't

IV. Debe mantenerse un buen orden leyendo y utilizando los periódicos

§. 7.

En cuanto a la cuarta parte (mencionada antes del § 3), a saber, que hay que mantener un buen orden al leer, esto consiste principalmente en:

1. Que hay que empezar a leerlas desde el principio, si se quiere entender el significado y lo que sigue y no confundirse, por lo que hay que prestar atención a la fecha, como si la última fecha referida un mismo lugar o situado no lejos de él fuera también la última.

2. Que se guarde y se lea la gaceta a continuación, es decir, el número siguiente de la publicación de un mismo título, o también más, ya que se publican semanalmente uno tras otro; porque sin esto la lectura de los periódicos no puede ser de gran utilidad para un lector inquieto, que está deseoso de saber lo que sucede en el mundo, para los cuales las gacetas sirven principalmente, y no para los indiferentes, o los que rechazan y desprecian el mundo y todas las cosas mundanas. Por eso digo que el curioso lector de periódicos debe guardarlos y leerlos continuamente, y esto porque a menudo se informa de algo en la edición anterior, que se relaciona con lo que se dice en la siguiente edición,

geen dat in de volgende Courant gezegt word zyn betrekking heeft, of 't vervolg van een vorige zaake verhaalt: Indien men nu de vorige Courant niet gelezen heeft, of niet weer nazien kan, zo is het zeker, dat men geen vast, of dikwils geheel geen Begrip van de zake hebben kan, en dus het Couranten lezen onnut of van weinig Dienst is.

V. Moet 'er een goed Vertrouwen op de Schryver of Uitgever der Couranten gestelt worden

§. 8.

Verder staat aantemerken (wegens §. 3. No. 5.), Dat men de Couranten houden moet daar voor, dat ze ons de waarheid van het Nieuwe of van de gebeurde Gevallen berigten: Het is waar, zommige Menschen zeggen wel, de Courant liegt, of kan liegen; Dit kan ook wel in zommige Gevallen gebeuren, jedog dit is als dan niet de schuld van den Schryver of Uitgever der Courant, maar komt van daan van onzekere of onware Berigten, die hy van zyn Correspondenten ontvangen heeft, welke zekerlyk ook weer van andere qualyk over de Zake of Gebeurtenis beregt zyn, dat uit veelerley oorzaken ontstaan kan, als, door Abuis of schielykheid, en veel meer andere dingen; want het niet denklyk is, dat

o explica la continuación de un asunto anterior. Si uno no ha leído el periódico anterior, o no es capaz de volver a buscarlo, es seguro que no tiene nada seguro, o a menudo no entiende nada del asunto, por lo que la lectura de los periódicos es inútil o de poca utilidad.

V. Debe haber una buena confianza en el redactor o editor de los periódicos

§. 8.

Además, se señala (véase el § 3), que la gaceta debe ser tenida en cuenta para informarnos de la verdad de las noticias o de los incidentes que hayan ocurrido. Es cierto, dicen algunos, que el periódico miente, o puede mentir. Esto puede ocurrir en algunos casos, pero no es culpa del escritor o del editor del periódico, sino de los informes inciertos o falsos que recibe de sus corresponsales, que seguramente son de otra naturaleza sobre el asunto o el acontecimiento, y que pueden provenir de muchas causas, como la ignorancia o la timidez, y muchas otras cosas. Ya que no es imaginable que un redactor de periódicos o un corresponsal informen a sabiendas de falsedades. Especialmente en

een Courant-Schryver of Correspondent willens Onwaarheden verhalen zal: Inzonderheid kunnen in Oorlogs-tyden de Berigten der Correspondenten en van andere, van iets dat voorgevallen is, By voorbeeld van een Actie of Bataille, &c. zeer verschillen of ook wel geheel onwaar zyn, door dien men als dan niet zo voorts een nauwkeurig Berigt en Relaas van de gebeurde zaake en de omstandigheden bekomen kan; schryvende men egter het Berigt schielyk over zo als men het verstaan heeft; weshalven 'er in zodanige Gevallen zomtyds Bevestiging door een nader Berigt vereischt word. Als men dus 't woord van Liegen, dat de gemeene Menschen zo dikwils in de Mond hebben, door te zeggen gy liegt 't, nauwkeurig wilde onderzoeken, zo zoude men bevinden, dat die geene welke een ander van een Leugen beschuldigt, dikwils groter Leugenaar is als die welken hy daar met betigt. Hier by kan ik niet onaangemerkt laten, dat 'er ook geoorloofde en zelfs nuttige Leugens zyn; dit zal zommige in de eerste opslag wonderbaarlyk voorkomen, hoe dit zyn kan, nademaal de Leugen als een Ondeugt verboden is: Edog om de waarheid van 't gezegde aantetonen, zo stelt, dat 2 Perzonen in grote Questie raken, en de eene daar van vraagt een derde, hem zyn Mes te leenen, om zyn gewaanden

tiempos de guerra las informaciones de los correspondientes, acerca de algo que ha sucedido, por ejemplo de una acción o una batalla, etc. pueden diferir mucho o pueden ser totalmente falsas, debido al hecho de que uno no puede obtener una información y una cuenta exacta del asunto y de las circunstancias, pero escribe la noticia claramente como la ha entendido. Así que en tales casos a veces se requiere la confirmación mediante una información adicional. Por lo tanto, si uno examinara de cerca la palabra *mentira*, que el común de la gente pone tan a menudo en su boca, asegurando que está mintiendo, se encontraría que el que acusa a otro de mentir es a menudo un mentiroso mayor. Con esto no puedo dejar de señalar que también hay mentiras lícitas y hasta útiles. A algunos les parecerá asombroso cómo puede ser esto, ya que la mentira está proscribida como vicio. Para demostrar la verdad de lo que se dice, supongamos que dos individuos se enfrascan en una gran pelea, y uno de ellos le pide a un tercero que le preste su cuchillo, para atacar con él a su supuesto enemigo, incluso para llegar a asesinarlo. Si esta tercera persona dice entonces que no lleva un cuchillo consigo, aunque realmente lo tenga, esto es naturalmente una mentira, pero una mentira tal que ningún hombre

Vyand daar met aan te doen, ja zelfs te vermoorden; als deze derde Perzoon nu zegt, dat hy geen Mes by zig heeft, schoon hy egter waarlyk een heeft, dit is aldus in der daat een Leugen, maar zodanige Leugen zal geen Christelyk Mensch in de geheele Wereld qualyk neemen, dewyl ze geschied om een quaad voor te komen en te verhinderen, zo veel het mogelyk is: Op diergelyke wyze kunnen 100 ja 1000 Leugens in allerley gevallen geschieden met een goed Oogmerk, en dezelve zyn derhalven geoorlooft, namelyk, als ze zodanig geschieden, om 't quade te verhinderen en 't goede te bevorderen: We zeggen dit hier maar als een Interval, en keeren weer tot onze vorige draat. De Courant verhaalt derhalven de Dingen zo als ze van andere verhaalt of berigt zyn; als dus andere in deze of gene Voorvallen liegen, zo kan noodzakelyk de Courant als dan ook niet anders doen.

cris­tiano en todo el mundo tomará a la ligera, porque se hace para prevenir y obstaculizar un mal, tanto como sea posible. De esta manera, muchísimas mentiras en diversos casos se pueden hacer con un buen propósito, y por lo tanto están permitidas, es decir, cuando se hacen para prevenir el mal y promover el bien. Decimos esto aquí a modo de paréntesis, y volvemos a nuestro hilo anterior. Por lo tanto, el periódico cuenta las cosas tal y como las explican o informan otros. Así que si otros mienten en tal o cual ocasión, la gaceta no puede dejar de hacerlo.

VI. Dat men vervolgens met een goed Oordeel over de Courant redeneeren moet

§. 9.

Hierby staat wyders aantemerken, (§. 3. No. 6.), dat men by het lezen der Couranten wyslyk redeneren, en niet partydisch of eenzydig oordeelen moet van allerley zaken; want dit belet in der daat, om een gezond oordeel daar over te vellen. Behalven dat, moet men niet al te begerig of nieuwsgierig wezen naar Staats-, Regerings- en andere Geheime Zaken, namelyk, om alles daar van op naukeurigste te willen weten: Te vergeefs zoude men die ook in de Couranten zoeken; vermits een Courant-Schryver ook wel weet, dat het aan niemand geoorlooft is om zig met diergelyke Geheime Staats-zaken te bemoejen, dan aan die geene die het Schip der Regering bestieren, waar toe veelerley Menschen van hoger en lager staat nodig zyn, even gelyk als op een groot Schip in Zee; veel minder is het gepermitteert, om besondere Staats-zaken en Geheimen te divulgeeren of te verspreiden, inzonderheid buiten lands. De Regering komt de Hoge Regenten en Overheden toe, en andere particuliere Ingezetenen behoren in gerustheid daar onder te schuilen, en, elk in zyn bedryf, in alle stilte hunne Bezigheden te verrigten, onder het goede Vertrouwen, dat

VI. Se debe razonar con buen criterio sobre el periódico

§. 9.

También se señala, (§ 3), que al leer los periódicos se debe razonar sabiamente, y no hacer juicios partidistas o unipersonales sobre todas las cosas, pues esto impide emitir juicios acertados sobre ellas. Además, no hay que ser demasiado codicioso o curioso sobre el Estado, el gobierno y otros asuntos secretos, es decir, querer saber todo sobre ellos en detalle. En vano se buscaría en los periódicos; porque un redactor de gacetas también sabe que a nadie se le permite interferir en tales asuntos secretos del Estado, excepto a los que dirigen el barco del gobierno, que requiere muchas personas de rango superior e inferior, al igual que en un gran bajel en el mar. Mucho menos está permitido divulgar o difundir asuntos y secretos de estado reservados, especialmente en el extranjero. El gobierno pertenece a los altos regentes y a las autoridades públicas, y los demás ciudadanos particulares deben cobijarse bajo ellos en paz, y, cada uno en lo suyo, ocuparse tranquilamente de sus asuntos, confiando en que sus autoridades públicas velarán por ellos, los protegerán y evitarán todos los peligros e inconvenientes mundanos en la medida de lo posible, bajo la asistencia del

hunne Overheden voor hun waken, hun beschermen, en alle Wereldze Gevaren en Ongemakken, zo veel 't doenlyk is, onder de Bystand van den Albestierder, afwenden zullen. Men moet derhalven in de Couranten, aangaande 't nieuws, niet anders zoeken en verwagten als zodanige Dingen of Gebeurtenissen die onverschillig zyn, of die elk een wel weten mag; en hier over is het dan ook geoorlooft in de Byeenkomsten te redeneren, yder naar zyne Bevatting of Verstand, vermits de Wereld tog zodanig bestaat, dat meeste Menschen gaarne vreemde zaken weten en daarover oordeelen willen. Dog hier by heb ik den onkundigen Redeneerder nog dit aan te recommendeeren, dat hy zig wagten moet, om van zyn hoogste en hoge Overheden niet anders als met Eerbied en omzigtigheid te spreken en te redeneren, zelfs ook van alle buitenlandsche Overheden, Princen, en Koningen, schoon ze ook onze Vyanden waren; want dit is een zaake die 'yder' betaamt, niet alleen om dat men aan zyn meerder en in 't Bezonder aan zyn Overheden, natuurlyker wyze Eerbied en Hoogagting verschuldigt is, maar ook om dat de H. Schriftuur zulks wel duidelyk gebied: Daarenboven zo heeft een zodanige Quaadspreker te zyner tyd zware straffen te vreezen.

governador. Por lo tanto, no se debe buscar y esperar en los periódicos, en lo que respecta a las noticias, más que aquellas cosas o acontecimientos que son indiferentes, o que cada uno puede conocer. Y sobre esto también está permitido razonar en las reuniones, cada uno según su propia concepción o entendimiento, porque el mundo existe de tal manera, que a la mayoría de la gente le gusta saber y juzgar cosas extrañas. Pero por ahora tengo que recomendar al razonador ignorante que se abstenga de hablar y razonar sobre sus más altas y superiores autoridades, incluso sobre todas las autoridades, príncipes y reyes extranjeros, aunque también fueran nuestros enemigos. Porque esto es un asunto que corresponde a "todos", no sólo porque cada uno es naturalmente más respetuoso y prudente con su superior, y en particular con sus gobiernos, sino también porque las Sagradas Escrituras lo dejan muy claro. La Escritura lo indica claramente. Además, un mal orador debe temer fuertes castigos a su debido tiempo.

Cuando uno lee los periódicos de tal manera y razona sobre ello, como se ha dicho hasta ahora, no puede sino ser de utilidad para un lector curioso, porque por ello llega a conocer lo que sucede y ocurre en el mundo, que de otra manera no llegaría a su conocimiento. Esos

Wanneer men de Couranten op zodanige wyze leest en daar over redeneert, als tot hier toe gemeld is, zo kunnen ze niet anders als van nut zyn voor een weetgierigen Lezer; om dat hy daar door gewaar word wat 'er in de Wereld gebeurt en omgaat, dat anders niet tot zyne kennisse komen zoude. Van welke Gebeurtenissen hem veele niet alleen tot nuttige bespiegelingen of tot vermaak verstreken, maar die ook dikwils aanleiding geven tot verbetering of andere schikking van zyn Bedryf en Hantering: Inzonderheid zyn de Berigten uit de Zee, Zee- en andere Steden dikwils van veel belang voor de Grote Kooplieden, Negotianten, Assuradeurs &c., zo wel in Vredens- als voornamelyk Oorlogs-tyden, om den staat van hunnen Koophandel en andere dingen te weten, en dezelve daar na te reguleeren.

muchos acontecimientos no sólo le proporcionan útiles reflexiones o diversiones, sino que también suelen dar motivo para mejorar o arreglar de alguna manera sus negocios y gestiones: En particular, las noticias sobre el mar, las ciudades marítimas y otras ciudades suelen ser de mucho interés para los grandes mercaderes, comerciantes, aseguradores etc., tanto en tiempos de paz como principalmente en tiempos de guerra, para conocer el estado de su comercio y otros asuntos, y regularlos en consecuencia.

VII. Verdere Algemeene Nuttigheden

§. 10.

Edog de nuttigheid der Couranten (§. 3. No. 7.) bestaat niet alleen om daar uit het Nieuws, en de Berigten of de Gebeurtenissen uit vreemde Landen gewaar te worden, die hier of daar voorvallen, maar dezelve dienen ook om de Ingezetenen van een Land of Provincie, gelyk mede de buitenlandsche, te onderregten van deze of geene publyke Dingen, die veele soorten van Menschen kunnen betreffen, en die anderzints, zonder de Couranten, niet tot haar kennisse zouden komen, of niet zo gemakkelyk, zelfs aan veele geheel niet: als By voorbeeld ADVERTISSEMENTEN of BERIGTEN van Verkopen, of Verhuuringen van Plaatzen, Huizen, Akkers, Hovingen, Tuinen, Koejen, Ossen, Paarden, Schapen, Boeken; &c. Pryzen van Granen, Brood, Boter, Kaas, Vleisch, Spek, en 100 andere dingen meer die de algemeene Maatschappy of 't Zamenleving der Menschen betreffen, en welke Berigten inzonderheid nuttig en nodig zyn, voor Menschen die zig met de Kopenschap bemoejen, en daar door een eerlyke en geoorloofte winst zoeken, om haar en meer andere, die aan 't geen te verkopen of te verhuuren staat, gading maken willen, daar van en van de tyd

VII. Otros puntos de interés general

§. 10.

Asimismo la utilidad de los periódicos (§. 3. N° 7) no es sólo para que lleguen allí noticias e informaciones o sucesos de países extranjeros, que ocurren aquí o allá, sino que también sirven para informar a los habitantes de un país o provincia, así como a los extranjeros, sobre estas cosas públicas o no, que pueden concernir a muchas clases de personas, y que de otro modo, sin la gaceta, no llegarían a su conocimiento, o no tan fácilmente, incluso a muchos no llegaría en absoluto. Como, por ejemplo, los anuncios o los avisos de ventas o alquileres de solares, casas, campos, granjas, jardines, vacas, bueyes, caballos, ovejas, libros, etc. Los precios de los cereales, del pan, de la mantequilla, del queso, de la carne, del tocino y de otras mil cosas que conciernen a la sociedad general o a la sociedad de los hombres, y cuyos avisos son particularmente útiles y necesarios para los hombres que se dedican a la ciencia y que buscan con ello un beneficio honorable y equitativo, para informarles a ellos y a otros, que se interesan por lo que se va a vender o alquilar, de esto y del tiempo, lo que no se puede hacer mejor que por los periódicos, ya que están repartidos por todo el país.

wanneer, te onderregen, 't welk ook niet beter geschieden kan als door de Couranten, vermits dezelve overal door 't Land verspreid worden.

Wy hebben dus 't voornaamste aangaande 't lezen en 't gebruik der Couranten gemeld, en gaan nu over tot de Verklaringen der vreemde en onduitsche Woorden; waar van we nog aanmerken moeten, dat die verklaringen niet alleen dienen kunnen (aan de onkundige in dezen) tot 't lezen der Couranten, maar ook van meer andere Schriften en Boeken, aangezien zodanige in veele Schriften gebruikt worden

Así que hemos mencionado las cosas más importantes sobre la lectura y el uso de los periódicos, y ahora pasaremos a las aclaraciones de las palabras extranjeras y alemanas; de las cuales también debemos notar, que estas aclaraciones no sólo pueden ser usadas (por los ignorantes en este asunto) para leer los periódicos, sino también otros escritos y libros, ya que tales palabras son usadas en muchos textos.

QUADERNS: HISTORIA DEL PERIODISMO Y DE LA COMUNICACIÓN

es una publicación electrónica que,
alrededor de los estudios sobre historia del periodismo,
busca ofrecer materiales sobre el tema,
de forma que quien esté interesado en conocer mejor
las raíces del periodismo pueda acceder
a documentos que creemos importantes.

En esta colección ofrecemos tanto documentos
relacionados con la historia del periodismo,
transcritos y editados cuando es preciso de forma modernizada,
como obras literarias sobre periodismo, y otros materiales.

Esta colección, que comenzó en 2021, consta de diversas líneas,
entre ellas una biblioteca de textos sobre historia del periodismo,
otra denominada *Biblioteca de obras literarias sobre periodismo y comunicación*,
y una tercera denominada *Documentos de Historia del periodismo*,
que recoge de forma facsimilar algunos que no siempre han sido de fácil acceso.

Esta iniciativa se inscribe, por otra parte, dentro de la línea de investigación
sobre humanidades digitales del grupo de investigación DigiDoc.

En estas *Breves instrucciones sobre la mejor manera de leer
y utilizar los periódicos*, al igual que en otras partes de Europa,
como Francia, el autor insiste en el provecho
que el uso de las gacetas informativas puede reportar a sus lectores,
cada vez más pertenecientes también al estamento popular.
Siempre que esos periódicos estén bien confeccionados y redactados.

Por tanto, de alguna manera, este breve texto
de Johann Hermann Knoop es un precedente también
de los manuales de periodismo.

Qua
derns

